

Biblijska teologija 1

amdg.eu/fer-bt1

bibteo@fer.hr

Knjiga Postanka

Od stvaranja svijeta do Josipove smrti

(Petoknjižje: do Mojsijeve smrti)

“Prapovijest”: **1–11 čovjek i svijet**
 6–9 Noa

Povijest

Božjega naroda: 12–25 Abraham

25–50 Jakov

Noian savez s Bogom

Post 6–9

Prvi *Savez* (Post 9,8–17)

- בְּרִית *b^erît* – Koliko puta u Post 9,8-17?
- 7x (osim 9,15 u KS) – *kada*?
- nakon sveopćega uništenja
- קוּם (*qûm* 6,18 → 9,9.11.17)
- Bog *ustanovljuje Savez*
 - S kim? (9,9.11.12.15; v9.12; v10.12.15s; v13)
- “vi” – Noa i djeca (9,9.11.12.15)
- budući potomci (v9.12)
- sva živa bića (v10.12.15s)
 - Ptice, životinje, sve što živi na zemlji (v10)
- zemlja (v13)
- svako tijelo כָּל בָּשָׂר (*kol bāšār* v15-17)

Univerzalan savez

- Čiji savez? בְּרִיתִי *b^erîtî*
(6,18; **9,8.11.15**)
- “*moja obveza*”
 - Sadržaj? (9,11.15)
- Nema potpunoga opustošenja
 - Do kada? – עוֹלָם (*‘ôlam* **9,12.16**)
- Savez vječan (“vjekovan” KS), Heb 13,20
 - Naraštaji zauvijek
(KS: “naraštaji budući”, Š. “vječno vrijeme”)
- Znak (**9,13**)?
- “*Luk svoj polažem u oblak*” (v13)
 - Položeno oružje (usp. Iv 14,27); spoj neba i zemlje

Noa pravednik

- *Savez* nakon **8,20**; **9,1–7**?
- žrtva u 8,20 (Božje srce! 6,6; 8,21)
- blagoslov u 9,1–7;
 - Zašto Noa (6,9; 7,1)?
- *hodio s Bogom* (6,9 usp. 5,22.24)
 - Kao Henok
- *Pravedan* “preda mnom” = mojim licem (!) 7,1
 - usp. Post 1 (“i vidje Bog...”)
- Noa u Lk 3,36?
- Isusovo rodoslovlje
 - Što je nalik Noinu vremenu u **Mt 24,37**; Lk 17,26?
- Dolazak Sina čovječjega

Abraham, vjernik

Post 12–25

Božji poziv Abrahamu

- *Poziv u Post 12,2*
- Prvi Božji govor pojedincu nakon Post 9,17
 - *Što će Abraham biti prema Post 12,2?*
- “...bit ćeš blagoslov”
 - *Za koga (12,3)?*
- “sve obitelji tla zemaljskoga” (12,3)
 - Univerzalno poslanje
- *Abrahamova dob (12,4)?*
- 75 godina (12,4)
 - Iznad prosjeka u Ps 90,10
 - *Koliko će doživjeti prema 25,7?*
- 175 – nova punina života

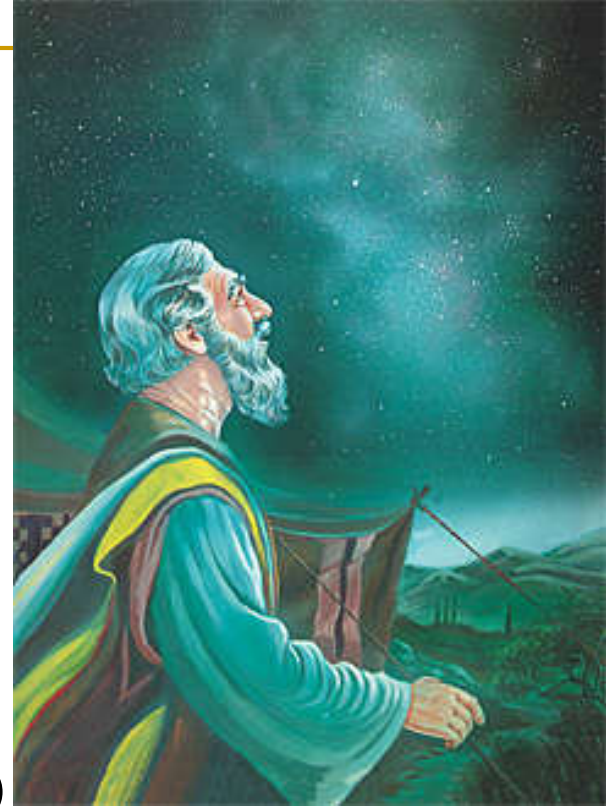
Božji “projekt”

- *Tko je prije umro (Post 11,32)?*
- **Otac Terah (Post 11,32)**
- **Bog će uvećati ime (12,2) ⇔ 11,4**
 - “*Napravimo (עשה ‘ašâ) si ime!” (11,4)*
 - אדם ’adam od אדמה ’adamâ (5,2);
 - treba *davati* ime (2,19)
 - **Babilonska kula – vrh do *neba* (11,4)**
 - treba *zemlju* podložiti (Post 1,28)
 - kraj: Šinear (11,2), *grad*: Babel (9)
⇔ *Ur Kaldejski* (28.31)
= Babilonski (2 Kr 25,13)
 - *Nesretan plod ohologa uzdizanja u 11,9?*
 - *nerazumijevanje (11,9)*

Abrahamova vjera

- אָמֵן (Post 15,6) [he'emin] pouzdati se, pokloniti povjerenje; “Amen”
 - Prvi: ...*povjerova i uračuna mu se u pravednost* → Rim 4,3; Gal 3,6
- Prva molitva u **15,2s**
 - Dvostruka pritužba:
 - “Što ćeš mi dati?”(2), “Nisi mi dao” (3)
 - *velik narod* (12,2) ⇔ bez djece (11,30)
 - Pronašao riječi
- 3 + 1 Božji odgovor (**15,4s**):
- Ne... (15,4), Pogledaj i broji..., Ovako... (v5)
- “Izvede ga” – neverbalno (אָצַח *jaša*’ “izvesti” v5)

Pogled prema gore

- Pogledaj! (נבט hi. *hibbit*)
 - Usmjeren, svjestan pogled
- U njega gledajte i razveselite se (נבט Ps 34,6)
 - Mojsije se bojao u Boga gledati (נבט Izl 3,6)
- Pogledao bi u mjedenu zmiju i ozdravio (נבט Br 21,9)
 - Oči upirem Hramu tvojemu (נבט Jn 2,5)
- Gledat će onoga koga su proboli (נבט Zah 12,10; Iv 19,37) Usp. Gledaju na me (Ps 22,18)
 - ← “*pokazat ću ti zemlju*” (12,1)

Sklapanje Saveza (Post 15)

- Bog štit i plaća (Post 15,1), “poslije...” 14,13.23
- Ljudski savezi – ratnički (v13)
 - Eškol i Aner, saveznici u velikom ratu
- Abraham se odrekao ratnoga plijena (v23)
 - Spoznaja u 14,22:
- יהוה je *El El-jon* i Stvoritelj (14,22)
- Božja objava u 15,12.17:
 - תרדמה *tard^emâ tvrd san* (15,12 usp. 2,21);
 - Goruća zublja (KS), plamen (Š.)
= Baklja (15,17) – vatra (usp. Izl 3; Dj 2)
- Savez ברית – kako se sklapa? (Post 15,18)
- Riječju: “Dat ću ti *zemlju*” – povjerenje pretpostavka

Potvrda Saveza (Post 17)

- Rok u Post 17, **7.13.19** ברית עולם *b^erît 'olam?*
- “vječni savez” (usp. Post 9) – Božji govor
 - *Novo ime u 17,1.5:*
- אל שדי *'el šadaj* Bog Svesilni (v1)
- *Abram* → *Abraham* אברם → אברהם
 - U središtu *potomstvo* (v19):
- Izak
- Znak: obrezanje
 - v10–14 nalog, v23–27 izvršenje
- – za koga? (**17,27**)
- I stranci! – Bog za sve

